

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum Vltimvm eodem in Sexto. Periculoso.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

supina negligentia, si post admonitionem non emendaverit &c.

2. Notandum secundum. Si agatur contra Prælatum regularem ad depositionem, processus planus, & summarius, inspecta rei veritate sufficit, sicuti hic habetur. Ratio est, quia Prælati regulares, & omnes Religiosi ab administratione facilius, & liberius deponuntur, quàm seculares. *c. qualiter 24. in fine de accusat. c. per tuas 32. in fine de Simonia*, & notavit Gloss. hic verbo *absque iudiciorum strepitu*.

3. Notandum tertium. Si Prælatus ob dilapidationem bonorum vel magnam negligentiam amoveatur, interim dum alius constituitur, administrator in temporalibus ab Episcopo est ponendus; cum enim hoc in casu plerumque etiam Conventus suspectus sit, ne Prælato consenserit, non est tutum conventui administrationem relinquere, uti hic notavit Ioann. And. n. 10. Innoc. in *c. dilectus de accusat.* ubi ait, quod caput agrotum malam facit præsumptionem de membris.

Videri etiam potest *Con. Trid. Sess. 25. c. 2. de regularibus*, ubi constitutio Innoc. III. præcedente *c.* posita renovatur, quoad monasteria, quæ immediatè Sedi Apostolicæ subdita, Visitatores regulares non habent, atque mandatur ibi, ut ea monasteria in Capitula redigantur.

CAPITULUM VLTIMUM eodem in Sexto.

Periculoso.

PARAPHRASIS.

Bonifacius VIII. Monialibus omnibus expressè vel tacitè professis præcipit clausuram perpetuam, ita, ut nulla ratione vel causa è monasterio egredi ipsi liceat, nisi constet, quod aliqua ob morbum contagiosum cum alijs sine gravi periculo aut scandalo habitare non possit. Præterea ut nulli personæ ad Moniales ingressus, aut accessus pateat, nisi rationabi-

lis causa postulet, & ejus, ad quem pertinet, specialis licentia accedat.

SUMMARIUM.

1. *Quæ hodie circa clausuram Monialium observanda?*
2. *Ad quas personas pertineat decreti de clausura obligatio?*
3. *Quanam sint iustæ causæ concedendi licentiam Monialibus egrediendi ex clausura?*
4. *Aut mutandi monasterium?*
5. *Quis sit Superior ad cognoscendam egrediendi rationem & dandi licentiam?*
6. *Quid prohibeatur, cum clausura Monialibus præcipitur?*

Hanc constitutionem pluribus in locis, aut non receptam, aut delictuine abolitam, renovavit *Trident.* Sess. 25. c. 5. de regul.

Circa priorem partem dubitatur primò. Ad quas personas pertineat hujus decreti obligatio? Respondetur, ad omnes & solas professas, uti explicat Suarez. 4. de relig. l. 4. de obligat. Religiosorum c. 1. n. 33. Unde inferitur primò cum Navar. l. 7. Const. 6. hoc. tit. edit. 2. virgines, quæ votum continentia habent, etsi collegiatæ vivant, imò etiam obedientiam voverint, si tamen rerum proprietatem teneant, non esse Sanctimoniales, ideòque ad clausuram non obligari. Secundò inferitur, eas Conversas, quæ trium substantialium votorum professionem non edunt, non obligari ad clausuram. De his videri potest *Bulla 27. 7.* quæ incipit, *cura pastoralis*. Tertio inferitur, novitios non obligari hac continuatione, ideòque cum Superiorum licentia egredi posse, v. g. propter valitudinis recuperationem, ita, ut annus probationis non interrumpatur, si habitum retineant. Quædam *Suarez. n. 16.*

Dubitatur secundò. Quanam sint iustæ causæ concedendi licentiam Monialibus egrediendi ex clauistro. Respondetur, quod

De Statu Monachorum, & Canonicorum Regul. 447

Bonifacius hic unicam causam expressit, morbi contagiosi, aut ita comparati, ut cum alijs absque horrore, aut scandalo, quæ tali morbo teneretur, cohabitare non possit: quare cum adjecta sit clausula exclusiva, nulla de causa, nisi &c. exclusæ censentur omnes aliæ infirmitates, & morbi eisdem dissimiles, videlicet non contagiosi, seu communitati non intolerabiles, prout satis indicavit Pius V. in Bulla, *cujus intuitum Decori*, apud Sanchez lib. 6. Mor. c. 15. n. 31.

Secundum moralem vitæ cursum, rarissimum est, & valde extraordinariū, ut certò constet Monialē, si maneat in monasterio ex morbo, Morituram, egrediendo autem, vel aërem mutando non morituram. Sin autem ponamus talem casum contingere, tum fateor probabilem esse sententiam Gutier. t. 1. *Canonicarum* c. 14. n. 7. Sanchez loc. c. quòd Episcopus egrediendi licentiam dare possit, cum leges humanæ de ijs ferantur, quæ communiter eveniunt, non de ijs, quæ in rarissimo casu, atque per Epyckiam propter naturalem necessitatem excepta censi debent *argum. legis s. & lege* 10. ff. de legibus. Quibuscum consentit Pius V. in citata Bulla *Decori*, ubi excipit, causam magni incendij, vel infirmitatis, lepræ, aut epidemiæ, id est, morbi pestilentis, aliterque contagiosi: ubi adverte causam magni, seu periculosi incendij adjectam fuisse à Pontifice, non causā innovandi, seu declarandi Tridentinam, ipsamque Bonifacianam constitutionem, eò quòd hæc sit manifesta, ex ipsa naturalis juris necessitate, concessa causa, cui æquiparari debent aliæ similes, v.g. si ob hæreticorum incursionem Moniales discedere debeant, propter doctrinam receptam apud Sanchez cit. c. 15. n. 38. quòd dictio taxativa non excludit casus similes, in quibus eadem, vel similis ratio militat; idque non tantum, si tale periculum omnibus communiter imminet, sed etiam si ponamus, periculum evidens imminere uni soli, nisi discedat, ut si conclave, in quo Monialis conclusa est, igne corripia-

tur, aut si à furiosa invadatur, nec possit salutem suam aliter consulere, nisi per fenestram se demittendo.

Præterea adverte, Pontifices Pium V. & 4 Bonifacium VIII. exprimere tantum causas exeundi eo fine, ut revertendum sit in monasterium; quod verò attinet ad causas mutandi locum, aut transferendi se ad aliud monasterium, nihil hic declarat, sed communi juris dispositioni relictum est, ut videlicet Monialibus liceat vitæ melioris zelo Superioris petita licentiā transire ad Ordinem vel monasterium strictioris observationis; item ut Monialis in alio monasterio fiat Abbatisa, vel magistra novitiarum; vel si monasterij mutatio à pluribus necessaria videatur, propter gravem discordiam; vel si Abbatisa egrediatur ad alterius monasterij fundationem, vel reformationem; aut si egressus necessarius sit ad homagium præstandum Domino feudi, si per procuratorem præstari non potest *S. verum hoc in Capitulo*. Denique si totum monasterium transferendum sit in locum commodiorem, v.g. ex rure in urbem, aut oppidum, ubi populi frequentia est, juxta præceptum *Trid. cit. c. 5.* & videri potest Sanchez n. 45.

Dubitat tertio, Quis sit Superior, qui egrediendi causam cognoscere & licentiam dare potest. Respondetur, clarè id esse significatum à Pio V. in Bulla *Decori*, præter Prælatum Ordinis, cui cura monasterij incumbit, etiam Episcopi, alteriusve ordinarij quasi Episcopalem jurisdictionem habentis in loco, licentiam esse necessariam, tametsi Monialium monasteria alioquin exempta sint, ut videre est apud Sanchez n. 28. & Suarez incit. l. 1. c. 9. n. 12. Est autem ab eodem Pio V. in cit. Bulla decreta excommunicatio ipso facto incurrenda, & Papæ reservata, adversus Moniales aliter, quàm concessum, ex claustro egredientes, & adversus licentiam concedentes, comitantes, ac recipientes; insuper privatio administrationum, & officiorum, & inhabilitas ad obtinenda, tum Monialibus, tum

licentiam concedentibus videri potest Sanchez cit. c. 15. n. 63.

Quod attinet ad alteram partem huius Capituli, eam tractavi l. 4. tr. 5. c. 12. n. 2. & videri potest Sanchez cit. l. 6. c. 16. Suarez cit. l. 1. c. 10. qui bene monuit n. 7. omnem locum, seu hortum, seu conclave, quod Monialibus ingredi licet, esse intra claustrum, quandoquidem è claustro eis egredi nunquam est concessum, consequenter in omnem huiusmodi locum, alijs personis prohibitum est ingredi; ista enim est unica causa prohibitionis, ne Moniales cum alijs personis colloqui, aut conversari possint: quam ob rem etiam prohibitum est, ne janua ex Monialium monasterio pateat ad eam Ecclesiæ partem, in qua sæculares sunt, prout etiam ex hoc colligitur & ex Trid. cit. c. 5. quod ingredi intra septa monasterij nemini liceat. Verum non ita ubique per consuetudinem receptum esse dixi cit. c. 12.

Id quoque addendum, non esse prohibitum Monialibus, si Ordinis regula, & consuetudo permittat, ut famulas sæculares alant pro communibus monasterij servitijs, ita tamen, ut nunquam è monasterio egrediantur, donec omnino dimittantur: qua de re Rodriguez tom. 1. q. 44. n. 4. Concessum quoque, ut cum Episcopi, vel Superioris licentiæ puellæ in monasterijs recipiantur, & instruantur, etiam non habentes propositum Religiosi statûs: qua de re Rodriguez q. 46. a. 10. Suarez cit. c. 10. n. 21.

§. Sanè. Dicitur hic, quod in monasterijs non mendicantium non plures recipi possint Moniales, quàm ex proventibus sine penuria sustentari possint. At verò in Trid. Sess. 25. c. 3. de regul. omnibus tam virorum, quàm mulierum monasterijs, exceptis domibus Capucinatorum, & fratrum de observantia (in

qua tamen exceptione non comprehenduntur Moniales S. Claræ) conceditur, ut deinceps bona immobilia possidere possint, & additur decretum, ut in dictis monasterijs, & domibus virorum, mulierum, & seu bona immobilia possideant, seu non, is tantum numerus constituatur, qui ex proprijs redditibus, & consuetis elemosynis, non male sustentari possunt. Denique ut similia loca non erigantur absque diocesani Episcopi licentiâ, quia, ut statutum est in c. quidam 10. & sequentibus causa 15. q. 2. ad Episcopum pertinet, cognoscere, num monasterium, noviter erigendum, sustentationem in loco habere possit, saltem pro personis non minùs 12. Idque si ex elemosynis vivere debeant, non fieri vult cum populi, & aliorum in eodem loco existerum mendicantium Religiosorum iusta querelâ, cum alioquin fiat, ut Religiosi, qui ante utcumque se sustentârunt, novis accedentibus, omnes perjuriam pariantur, quod est contra Concil. Trid. intentionem. Id verò rectè monet Navar. de rebus Ecclesiasticis q. 1. monito 62. Azor tom. 1. l. 13. c. 9. q. 1. nihil ob stare, quo minus præter numerum Monialium, qui ex redditibus alii possunt, recipiantur aliæ sufficienter doctæ.

§. Porro. Qui præfunt, Abbates, vel Monialibus permittere debent, ut per procuratores in iudicijs litigent.

§. Ultimus. Episcopi & Prælati Sæculariales, si contumaces sint, ad claustrum per censuras compellere debent, invocandi opus sit, auxilio brachij sæcularis: renouatum est in Trid. cit. c. 5. ubi dicitur, hanc potestatem clausuræ indicendæ Episcopis competere, in monasteria sibi subditi auctoritate ordinaria, in exempta vero

ex Sedis Apostolicæ delegatione.

